

Фарід Фаїмович Джамалов – студент III курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Петрівна Кононенко** – старший викладач
кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ, ПРИЙОМИ

В умовах динамічних змін на національному та європейському ринках праці особливого значення набуває навчання студентів заходам збереження власного здоров'я через удосконалення процесу фізичного виховання. Багатофункціональність системи фізкультурно-оздоровчої освіти вимагає уніфікації її змісту, що дасть змогу здійснити якісні зміни в процесі навчання здоров'язбереження.

Аналіз літературних джерел показав відсутність однозначного визначення змісту поняття «здоров'язберігаючі технології». Найчастіше їх описують у контексті загальноосвітніх шкіл. Ми вважаємо, що здоров'язберігаюча педагогіка повинна розвиватися й в умовах закладів вищої освіти, при цьому слід розмежовувати здоров'язберігаючі освітні (педагогічні) технології та здоров'язберігаючі неосвітні технології (медичні, психологічні). Мета здоров'язберігаючих освітніх технологій – розширити та поглибити компетенції щодо здорового способу життя студентської молоді, навчити їх використовувати отримані знання у повсякденному житті.

На нашу думку, здоров'язберігаючу освітню технологію необхідно розглядати як якісну характеристику будь-якої педагогічної технології, як сукупність принципів, методів, прийомів педагогічної роботи, що доповнюють традиційні педагогічні технології навчання та виховання студентів.

Отже, виникає потреба розкриття факторів, що негативно впливають на стан здоров'я студентів, це: матеріальні умови життя, незадовільна екологія, хронічні психоемоційні стреси. Причини, що їх викликають, різноманітні, серед них: низька навчальна мотивація, невміння керувати вільним часом, навчальна або особистісна неуспішність, інформаційне перевантаження, негативний вплив віртуальних контактів у соціальних мережах (1, с. 14-16).

Усі причини можуть мати спільне походження, пов'язане з характером управління навчально-професійною діяльністю студентів, недосконалого інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Хронічні навчальні стреси в процесі первинної професіоналізації студентів, у свою чергу, ведуть до розвитку хронічних захворювань, зниження імунітету, невротизації, порушення сну тощо.

Науковці під здоров'язберігаючими технологіями пропонують розуміти: сприятливі умови навчання студентів (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання); оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог); достатній та раціонально організований руховий режим. Науковці-практики України, які працюють над цією проблемою, доповнюють зміст здоров'язберігаючих технологій поняттям «здоров'язберігаючі заходи» і реалізують їх через: диспансеризацію студентів; організацію «Днів здоров'я» та туристичних походів; спортивних свят; проведення бесід про здоров'я, організацію факультативів з проблем здоров'я та здорового способу життя (2, с. 145-147).

Пропонована інтегративна педагогічна технологія здоров'язбережувального навчання – фактично чотирикомпонентна структурована схема, що відображає генетичні задатки, стан здоров'я, рівень розвитку фізичних якостей, психофізіологічні особливості особистості й специфіку професійної діяльності майбутнього фахівця. Перша складова відображає рівні розвитку пам'яті, волі, емоцій, спосіб мислення та інших загальнолюдських властивостей. Друга складова частина – це стан здоров'я людини, зовнішність, фізичний стан, досконалість рухових якостей, рівень фізичного розвитку й фізичної підготовленості, вага, зріст, що формує ставлення людини до самої себе, задоволення чи незадоволення своїм тілом. Третій складник відображає соціально орієнтовані риси: морально-етичні принципи й переконання, життєві цінності, соціальні установки та орієнтації на дотримання основних принципів здорового способу життя. Четверта складова відображає індивідуальні й неповторні риси: темперамент, характер, сприйняття себе, манеру поведінки та спілкування. Причому деякі з цих рис людина отримує на генетичному рівні, інші прищеплюються сімейним і соціальним вихованням, зазнають змін та розвитку в процесі професійної діяльності. Слід зазначити, що всі ці компоненти не є незмінними, на них можна впливати, їх можна вдосконалювати й змінювати, тобто вони є динамічними (1, с. 38-39).

Мета здоров'язберігаючих освітніх технологій – розширити та поглибити компетенції щодо здорового способу життя, навчити їх використовувати отримані знання у повсякденному житті.

Таким чином, вирішення проблеми здоров'я студентів потребує пильної уваги всіх зацікавлених в цьому: педагогів, медиків, батьків, представників громадськості. Але особливе місце та відповідальність в оздоровчій діяльності належить освітній системі, яка повинна і має усі можливості для того, щоб зробити навчально-освітній процес здоров'язберігаючим. Важливо, щоб кожна реалізована педагогічна технологія й методика гарантовано забезпечувала інформаційно-психологічну безпеку та розвиток особистості майбутнього фахівця.

Література

1. Драгнев Ю. В. Компоненти формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання: монографія. Харків: ХДАДМ (ХХП), 2007. С. 38-39.
2. Дубогай О. Д. Основні поняття й терміни здоров'язбереження та фізичної реабілітації в системі освіти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. С. 145-147.

Вікторія Павлівна Єрмакова – студентка IV курсу факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Валентина Олександрівна Тюріна** – професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор

ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація. Розглянуто булінг як соціальне явище, визначено особливості булінгу, схарактеризовано ролі учасників булінгу, розкрито способи профілактики шкільного булінгу.

Ключові слова: булінг, булер, жертва, психологічне насильство, фізичне насильство, цькування.

Постановка проблеми. Англійське слово булінг давно вже стало зі звичайного соціально-психологічним та педагогічним терміном. Дослідники зазвичай визначають булінг (це слово можна перекласти як «цькування») як повторювана ворожа поведінка, що має на меті завдати шкоди фізично або психологічно комусь слабшому.

Зв'язок з попередніми дослідженнями. Перша згадка про шкільне цькування з'явилося досить давно. Ще в 1905 р К. Дьюкс опублікував свою роботу. Але перші знання про булінг були систематизовані в 90-і роки XX століття такими вченими як Д. Лейна, Е. Мунте, Д. Олвеус, А. Пікасо, Е. Роланд і ін. За даними Дена Олвеуса приблизно 16% дівчаток і 17, 5% хлопчиків у всіх розвинених країнах світу 2-3 рази на місяць стають жертвами булінг в тій чи іншій формі. У деяких випадках це відбувається епізодично, тобто час від часу, але іноді систематично дитину принижують і задирають її ж однокласники. Так само 7% дівчаток і 12% хлопчиків самі є ініціаторами цькування тобто булерами.

Не дивлячись на те, що проблема досить актуальна, проте вона недостатньо вивчена, і потребує подальшого детального розгляду.

Метою даної статті є вивчення особливостей булінгу у шкільному середовищі, способи боротьби з булінгом.